

d'entitats de
persones usuàries
de l'audiovisual

Les formes de discriminació per motius de discapacitat en els mitjans de comunicació audiovisual

---

Recomanacions

---

maig 2009

Les formes de discriminació
per motius de discapacitat en els
mitjans de comunicació audiovisual

Recomanacions

El dia 4 de desembre de 2001, a iniciativa del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, es va constituir el Fòrum d'entitats de les persones usuàries de l'audiovisual, amb l'objectiu de ser un marc de referència per intercanviar coneixements i idees, i donar resposta a les demandes de la societat civil en aquest sector.

Integrem el Fòrum d'entitats, associacions, organismes, universitats, sindicats i col·legis professionals, interessats en el món dels usuaris dels mitjans audiovisuals. El Fòrum s'organitza en grups de treball per aprofundir en temes específics i elaborar documents que promoguin la qualitat dels continguts i el bon ús dels mitjans. Les seves recomanacions no tenen caràcter vinculant per al CAC.

Aquest document va ser aprovat en la sessió plenària del Fòrum el 13 de maig de 2009.

Primera edició: novembre de 2009

Impressió: Valant 2003, S.L.

Dipòsit legal: B-44230-2009

Les formes de discriminació per motius de discapacitat en els mitjans de comunicació audiovisual. Recomanacions

---

Segons dades del Fòrum Europeu de la Discapacitat, les persones amb discapacitat no són una minoria, sinó més de 50 milions de ciutadans de la Unió Europea, cosa que representa més del 10% de la població.

Cal eliminar tot tipus de barreres que impedeixin a les persones amb discapacitat exercir els seus drets en igualtat de condicions que la resta de ciutadans i ciutadanes.

La normativa estableix que les persones amb discapacitat han de tenir accés als continguts dels mitjans de comunicació audiovisual tenint en compte la disponibilitat que en permet el progrés tècnic, els dissenys universals i els ajustos que calgui fer per atendre les singularitats de les persones amb discapacitat.

Els continguts audiovisuals de la televisió han de ser accessibles a les persones amb discapacitat per mitjà de la subtitulació, l'audiodescripció i la interpretació de la llengua de signes catalana, d'acord amb la legislació aplicable en matèria de comunicació audiovisual.

Les administracions públiques han d'adoptar les mesures necessàries per garantir l'accés de les persones amb discapacitat mitjançant l'existència d'una oferta suficient d'equips receptors de televisió digital que permetin rebre'n els continguts, facilitin la navegació per mitjà de menús de configuració, guies electròniques de programació i serveis interactius, d'acord amb els principis d'accessibilitat universal i de disseny per a tothom.

Per fer efectiva la igualtat d'oportunitats de les persones en la societat, cal que hi hagi una absència total de discriminació directa o indirecta envers les persones amb discapacitat, perquè puguin participar plenament en la vida política, econòmica, cultural i social.

En aquest document, i a diferència dels altres documents que formen part de la col·lecció *Les formes de discriminació*, s'ha considerat convenient afegir-hi un apartat específic sobre accessibilitat per la problemàtica associada que comporta.

1. Per una visibilització correcta

• Evitar algunes associacions

- Cal afavorir la presència activa de les persones amb discapacitat en els mitjans de comunicació audiovisual.
- Fomentar l'aparició de les persones amb discapacitat en les sèries de proximitat, els concursos, la programació infantil, etc. amb l'objectiu d'aproximar les diferències al públic en general i normalitzar aquestes situacions.
- Evitar dramatitzar en el tractament de la discapacitat.
- Defugir la realització de primers plans de la discapacitat que pugui presentar la persona. Els enfocaments de la càmera han de ser igualitaris per a les persones, independentment de les *capacitats* o les *discapacitats* que tinguin.
- Preservar la intimitat de les persones i especialment en el cas de les persones amb discapacitat psíquica.
- Evitar menysvalorar les possibilitats de les persones amb discapacitat.
- Cal defugir de fer notícia de la quotidianitat de les persones amb discapacitat amb l'única finalitat de representar la "morbositat" en lloc de mostrar l'esforç diari i la voluntat de superació que alhora serveixi de suport per a d'altres persones en la mateixa situació.

• Superar estereotips

- Evitar criminalitzar el col·lectiu de persones amb discapacitat, especialment en el cas de malalties mentals, i defugir expressions com ara "un malalt mental ha matat..."

- Defugir, en els programes d'humor, de ridiculitzar les persones amb discapacitat pel que fa a la forma de parlar, de moure's o de comportar-se.
- Cal evitar reproduir arquetips de bellesa que no es corresponen amb la majoria de les persones i la diversitat social.
- Evitar les representacions paternalistes (on només se'ls mostra com a col·lectiu amb necessitats i la seva identitat es veu reduïda a la seva discapacitat com a tret distintiu).
- Cal trencar amb l'associació discapacitat-aseexualitat, sense obviar la capacitat i la necessitat de la seva dimensió sexual.

2. Per superar la invisibilització

• Donar veu

- A les persones amb discapacitat i/o a les entitats que les representen en els programes audiovisuals, especialment en programes que donen i/o generen opinió.

• Temes i espais

- Evitar la discriminació de les persones amb discapacitat física i/o psíquica per la seva imatge i estètica en les seves aparicions, especialment a la televisió, per desenvolupar funcions de conductor/a de programes, com a persona entrevistada, com a públic en general, etc.

3. Llenguatge verbal i iconogràfic

- Evitar utilitzar un llenguatge discriminatori (el beneit, el boig, etc.) i evitar representar les persones amb discapacitat de forma denigradora com a recurs per a l'entreteniment dels espectadors.
- Adaptar el contingut i el ritme del programa a les persones amb discapacitat (física o psíquica) sobretot en els programes i/o seccions d'entrevistes.
- Fomentar programes de notícies amb l'objectiu que la informació arribi als col·lectius amb discapacitat psíquica.

4. Accessibilitat

Recomanacions adreçades als poders públics

- Cal adoptar les mesures legals necessàries per garantir que tots els elements i els serveis es dissenyin i es posin a disposició d'acord amb el principi de "disseny per a tothom".
- Garantir una oferta suficient d'equips receptors de televisió digital que permetin rebre els continguts i facilitar la navegació a través dels menús de configuració i les guies electròniques de programació (conversió text a veu, aplicacions de reconeixement de veu, ergonomia del comandament a distància, etc.).
- Establir els mecanismes tècnics pertinents per garantir l'accés de les persones amb discapacitat als serveis de la televisió digital, d'acord amb els principis d'accessibilitat universal i de "disseny per a tothom".

- Exigir que les campanyes publicitàries institucionals es dissenyin en un format accessible per a les persones amb discapacitat auditiva i/o visual.

Recomanacions adreçades als prestadors de serveis de comunicació audiovisual

- Incrementar l'accés de les persones amb discapacitat sensorial als continguts que emeten els mitjans audiovisuals, facilitant-ne les adaptacions necessàries en cada cas.

- Cal augmentar de manera significativa els percentatges de subtitulació per a persones sordes, de llengua de signes catalana i d'audiodescripció en les programacions televisives públiques i privades, tenint en compte els nivells actuals.

- Produir programes d'interès general en la llengua de signes catalana per tal de tenir en compte els diferents nivells de comprensió lectora entre el col·lectiu de les persones sordes.

- Cal emprar la llengua de signes catalana (LSC) en aquells informatius especials i quan s'aturi la programació general per comunicar esdeveniments o fets excepcionals.

Recomanacions adreçades als anunciants

- Incloure, en els anuncis publicitaris, un missatge verbal del producte que s'anuncia i subtitular una part del missatge publicitari per garantir l'accés de les persones cegues i sordes.

LLISTA D'ENTITATS, ASSOCIACIONS I ORGANITZACIONS DEL FÒRUM

- Agència Catalana del Consum (ACC)
- Atenció i Investigació de Socioaddiccions (AIS)
- Asociación de Usuarios de la Comunicación (AUC)
- Associació Promotora de l'Orientació del Consum de la Gent Gran (PROGRAM)
- Associació Canal Comunica
- Associació Centre Català d'Addiccions Socials (ACENCAS)
- Associació Cultural Fallaires d'Isil
- Associació de Consumidors de la Província de Barcelona (ACPB)
- Associació de Disminuïts Físics d'Osona (ADFO)
- Associació de Jubilats i Pensionistes 1978 de la Província de Tarragona
- Associació de Mestres Rosa Sensat
- Associació de Realitzadors i Productors Audiovisuals de Girona (ARPAGI)
- Associació per a la Informació dels Consumidors (ASSIC)
- Associació Sant Tomàs (PARMO)
- Associació Tarraco de Protecció als Consumidors i Usuaris de la Província de Tarragona (ATPCU)
- Associació Veus Diverses
- Càtedra UNESCO Dones, Desenvolupament i Cultures de la Universitat de Vic (UVIC)
- Centre d'Estudis Interdisciplinaris de la Dona de la Universitat de Vic (UVIC)
- Col·legi de Pedagogs de Catalunya (COPEC)
- Col·legi de Periodistes de Catalunya (demarcació de Lleida)
- Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya (COPC)
- Col·legi Professional de l'Audiovisual de Catalunya (CPAC)
- Confederació de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
- Consell de Col·legis de Diplomats en Infermeria de Catalunya
- Consorci Digital Mataró - Maresme
- Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat: Salut, Consum i Alimentació
- Departament d'Educació. Servei de Programes d'Innovació Educativa
- Departament d'Estudis de Comunicació de la Universitat Rovira i Virgili (URV)

- Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)
- Departament de Filologia Catalana i Comunicació Audiovisual de la Universitat de Lleida (UdL)
- Departament de Pedagogia de la Universitat de Girona (UdG)
- Departament de Pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili (URV)
- Departament de Periodisme i de Comunicació Audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra (UPF)
- Departament de Psicologia i Pedagogia de la Universitat de Lleida (UdL)
- Drac Màgic
- Escola de Ciències de la Salut de la Universitat de Vic (UVIC)
- Escola de Realització Audiovisual i Multimèdia
- Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya (ESCAC)
- Escola Universitària de Realització Audiovisual i Multimèdia (ERAM)
- Estudis d'Educació Social de la Universitat de Vic (UVIC)
- Facultat d'Educació de la Universitat de Vic (UVIC)
- Facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic (UVIC)
- Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Lleida (UdL)
- Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull (URL)
- Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna de la Universitat Ramon Llull (URL)
- Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC)
- Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya (FaPaC)
- Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya (FCCUC)
- Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya (FMRPC)
- Fundació del Món Rural
- Fundació Museu del Cinema. Col·lecció Tomàs Mallol
- Grup d'Entitats Catalanes de la Família (GEC)
- Institut Català de les Dones (ICD)
- Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona (ICE)

- Institut Municipal d'Educació i Treball (IMET)
- Mitjans. Xarxa d'Educadors i Comunicadors
- Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació
- Observatori Europeu de la Televisió Infantil (OETI)
- Observatori sobre la Cobertura de Conflictes als Mitjans de Comunicació
- Òmnium Cultural (Delegació Ponent-Lleida)
- Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC)
- Productora d'Emissions de Ràdio, SL
- Programa per al Col·lectiu Gai, Lesbià i Transsexual del Departament d'Acció Social i Ciutadania (GLT)
- Ràdio Municipal de Vilablareix
- Sies.TV
- Sindicat de Periodistes de Catalunya (SPC)
- Spectus. Educació i Mitjans de Comunicació
- Teleduca, Educació i Comunicació, SCP
- Teleespectadors Associats de Catalunya (TAC)
- Televisió de Girona
- Televisions Locals de Catalunya (TLC)
- Unió de Consumidors de Catalunya (UCC)
- Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT)
- Unió Intercomarcal de les Comarques Tarragonines de CCOO
- Unió Sindical Obrera de Catalunya (USOC)
- USTEC-STEC
- Vilaweb Mollerussa
- Xarxa Audiovisual Local (XAL)

Fòrum
d'entitats de
persones usuàries
de l'audiovisual

Entença, 321 - 08029 Barcelona
Tel. 93 363 25 25 Fax 93 363 24 78
www.cac.cat - forum.cac@gencat.cat
